

Institutt for samfunnsøkonomi

Eksamensoppgave i SØK3003 Videregående makroøkonomisk analyse

Faglig kontakt under eksamen: Ragnar Torvik

Tlf.: 73 59 14 20

Eksamensdato: 17.12.2014

Eksamenstid (fra-til): 5 timer (09.00-14.00)

Sensurdato: 19.1.2015

Hjelpemiddelkode/Tillatte hjelpemidler: C /Flg formelsamling: Knut Sydsæter, Arne Strøm og Peter Berck (2006): Matematisk formelsamling for økonomer, 4utg. Gyldendal akademiske. Knut Sydsæter, Arne Strøm, og Peter Berck (2005): Economists' mathematical manual, Berlin.
Godkjent kalkulator Casio fx-82ES PLUS, Citizen SR-270x, SR-270X College eller HP 30S.

Målform/språk: Bokmål og engelsk

Antall sider (uten forside): 1

Antall sider vedlegg: 0

SØK 3003 - Videregående makroøkonomisk analyse

Bokmål:

Oppgave

Ta utgangspunkt i en økonomi med fagforeninger og diskuter hvordan lønn og sysselsetting blir bestemt.

English:

Exam Question

Consider an economy with trade unions and discuss how wages and employment are determined.

Kommentar til eksamensoppgave i SØK 3003 levert høsten 2014
Kandidat nummer 10033.

Denne oppgaven fikk karakteren A, og karaktersettingen i seg selv var en lett oppgave. Besvarelsen kjennetegnes med at all relevant analyse er med, det er god diskusjon av intuisjonen, den formelle løsningen av modellene er god, og oppgaven gir en svært ryddig presentasjon om det temaet oppgaven etterspør.

Innledningsvis forklares kort hvordan oppgaven vil bli søkt løst. Deretter gis det en utledning av de tre sentrale kurver og helningen på disse. Indifferenskurvene til fagforeningen, etterspørselskurven etter arbeidskraft, og isoprofitkurvene. Alle disse kurvene, og de analytiske uttrykkene for helningen på dem, vil en få bruk for i den videre løsningen av besvarelsen.

Først løses RTM-modellen (Right To Manage) hvor fagforeningen og bedriften forhandler om lønnen, men bedriften deretter bestemmer sysselsettingen. Alternativet ville vært å først presentert det enkleste tilfellet hvor fagforeningen bestemmer lønnen, altså monopolistisk fagforening, hvor bedriften deretter bestemmer sysselsettingen. Men ved å løse for RTM-modellen først, fremkommer det at monopolistisk fagforening bare er et spesialtilfelle av denne modellen hvor fagforeningen har all forhandlingsmakt. Det avslører god forståelse, selv om den alternative fremgangsmåten også ville vært fullgod.

Deretter brukes løsningen i modellen, og at den ikke er paretooptimal mellom de to forhandlingspartene, til å motivere den siste modellen med effektive forhandlinger. Det gir en fin overgang. Først vises at paretooptimale løsninger må innebære at løsningen ligger på punkter hvor helningen på indifferenskurvene til fagforeningen samsvarer med helningen på isoprofitkurvene. Deretter vises at slike punkter må ligge på en stigende kurve – kontraktskurven. Mange ellers gode besvareelser hadde ikke med dette momentet analytisk.

Til slutt løftes blikket litt utover modellene som er presentert, og distinksjonen mellom sentraliserte og desentraliserte fagforeninger, og også fenomenet hysteres, diskuteres.

Det er svært lite å utsette å denne oppgaven. Skal en være pirkete kunne en innvende at når variables defineres fremkommer det klart at lønnen det snakkes om er reallønn, men ikke at arbeidsledighetstrygden også er trygd delt på pris, eller at profitten som utledes er realprofitt. Et alternativ for å si dette kort og effektivt kunne være å si at vareprisen normaliseres til å være lik 1. Det kunne også vært en noe mer motiverende innledning, samt ennå mer diskusjon mot slutten på oppgaven. Men dette er, sammenholdt med den høye kvaliteten i det som presenteres i oppgaven, detaljer.

Ragnar Torvik

Denne kolonnen er forbeholdt sensor
This column is for external examiner

Skal i denne oppgaven se på to ulike modeller som forklarer hvordan lønn og sysselsetting blir bestemt i en økonomi med fagforeninger: Right to Manage ^(RTM)-modellen og en modell med effektive forhandlinger. Forskjellen mellom disse, er at i RTM-modellen så forhandler fagforening og bedrift om lønn, og bedriften bestemmer sysselsettingen, ^{dermed} ved effektive forhandlinger forhandles ~~ikke~~ både om lønn og sysselsetting.

Forutsetninger:

Lukket økonomi

Ingen offentlig sektor

Profittmaksimerende bedrift

Arbeidskraft eneste innsatsfaktor

Positiv, men avtakende grenseproduktivitet mhp arbeidskraft ($F'_L > 0$, $F''_{LL} < 0$)

Konstant skalaavkastning

(Perfekt konkurranse

→ Prisfast kvantumstilpassning)

Fagforening vil maksimere nytte for sine medlemmer, både de med jobb og de uten.

Nytten av lønn vil være positiv, men avtakende:

$$U'_w > 0, U''_{ww} < 0$$

Denne kolonnen er forbeholdt sensor

This column is for external examiner

Ser først på fagforeningens tilpasning. Fagforening har nyttefunksjonen:

$$V = \frac{L}{N} U(w) + \left(1 - \frac{L}{N}\right) U(B)$$

w - reallønn

L - antall sysselsatte medlemmer

N - antall medlemmer

$\frac{L}{N}$ - ssh for at et medl. er i arbeid

$U(w)$ - nytten til et medl. som er i arbeid

$\left(1 - \frac{L}{N}\right)$ - ssh for at et medl. er arb. ledig

B - inntekten til et medl. uten arbeid (trygd)

$U(B)$ - nytten av arb. led. trygd.

V kan tolkes som forventet nytte for et medlem eller et vektet gjennomsnitt av nytten til fagforeningens medlemmer.

Ønsker å se på sammenhengen mellom lønn og sysselsetting på et gitt nyttenivå. Total-differensierer nyttefunksjonen:

$$dV = \frac{1}{N} U(w) dL + \frac{L}{N} U'_w dw - \frac{1}{N} U(B) dL$$

Siden vi ser på et gitt nyttenivå, skal nytten være uendret, dvs. $dV = 0$:

$$0 = \frac{1}{N} U(w) dL + \frac{L}{N} U'_w dw - \frac{1}{N} U(B) dL \quad | \cdot N$$

$$L U'_w dw = -(U(w) - U(B)) dL$$

$$\frac{dw}{dL} = \frac{-(U(w) - U(B))}{L U'_w} < 0$$

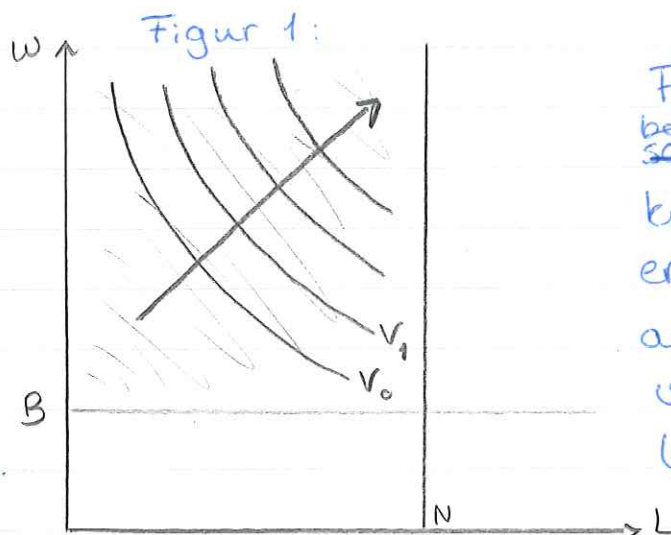
Dette er helningen på fagforeningens indiff.-kurve. Teller er negativ fordi $U(w) > U(B)$: antar at nytten av reallønn er høyere enn nytten av trygd, under forutsetningen om at $w > B$. Videre er det rimelig å anta

Denne kolonnen er
forbeholdt sensor
This column is for
external examiner

at nytten av lønn vil være øfigende med lønn ($u'_w > 0$). Vi har altså en negativ sammenheng mellom lønn og sysselsetting til et gitt nyttenivå: Hvis lønnen øker, må sysselsettingen reduseres for at fagforeningen skal være på samme nyttenivå. Hvis både lønn og sysselsetting øker, vil fagforeningen få høyere nytte og bevege seg oppover til en høyere indifferenskurve. For indifferenskurvene illustreres i et (w, L) -diagram, er det hensiktsmessig å definere mulighetsområdet:

1. Fagforeningen har kun interesse av ^{sine} medlemmer, så antall sysselsatte må ikke være høyere enn $N \rightarrow L \leq N$

2. Fagforeningen vil ikke godta en lønn under arb. led. trygden, da det vil gjøre at medlemmene har høyere nytte av å ikke være i arbeid: $w \geq B$

Figur 1 illustrerer ~~bedriftens~~ ^{sine} indifferenskurver. Mulighetsområdet er det skraverte arealet. Fagforeningen vil ha høyest mulig lønn og sysselsetting for sine medl., slik

Denne kolonnen er forbeholdt sensor
This column is for external examiner

at nytten er høyere, jo lengre mot nordøst
indifferenskurvene befinner seg

Skal nå se på bedriftens tilpassing. Profitten til en representativ bedrift er gitt ved

$$\pi = AF(L) - wL$$

A - produktivitet

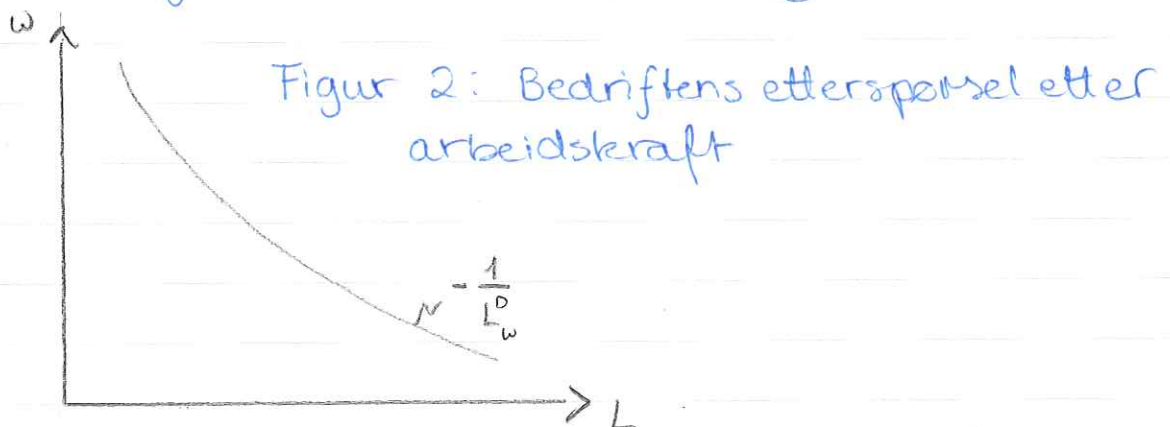
$F(L)$ - produktfunksjon

Vi finner bedriftens etterspørsel etter arbeidskraft ved å maksimere profitten med hensyn på L :

$$\frac{\partial \pi}{\partial L} = AF_L - w = 0$$

Utifra denne ser vi at etterspørselen etter arbeidskraft er gitt ved $L = L^D(w, A)$. Etterspørselen vil være stigende med økt produktivitet (A), da dette øker grenseproduktiviteten og derav grenseprofitten ved å ansette flere. L^D vil være fallende med økt lønn, fordi $w \uparrow$ vil øke produksjonskostnadene $\rightarrow L_w^D < 0$

Etterspørselskurven etter arb. kraft vil dermed være fallende i et w, L -diagram:

Denne kolonnen er
forbeholdt sensor

 This column is for
external examiner

Skal videre se på bedriftens isoprofitkurver. Disse illustrerer sammenhengen mellom lønn og sysselsetting til et gitt profittnivå. Totaldifferensierer derfor profittfunksjonen:

$$d\pi = AF_L dL - Ldw - w dL$$

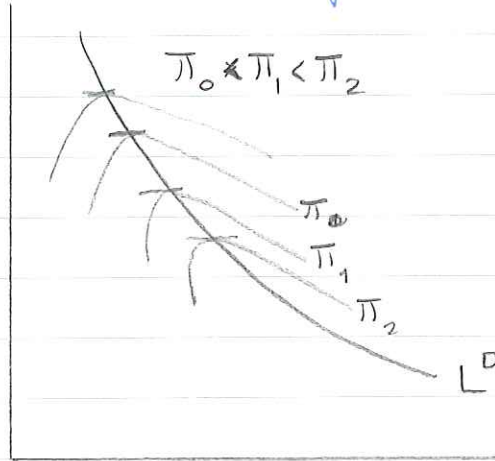
$$0 = (AF_L - w)dL - Ldw$$

$$\frac{dw}{dL} = \frac{AF_L - w}{L} = \frac{\pi_L}{-\pi_w}$$

Dette er helningen på bedriftens isoprofitkurver. Nevner er positiv, da $-\pi_w = -(-L) = L$. Vet at vi har profittmax når $AF_L = w$, dvs at en isoprofitkurve vil ha sitt toppunkt på etterspørselskurven etter arbeidskraft (som er utledet ved å maksimere profitt). Til venstre for etterspørselskurven vil $L < L^D$. Pga positiv, avtakende grenseprod. av L , så vil $F_L > F_L^D \rightarrow AF_L > w$, noe som gjør at π_L vil være stigende i L (grenseproduktivet høyere enn grensekostnad). Isoprofitkurvene vil ha positiv helning når $L < L^D$. Motsatt når $L > L^D$, da vil $AF_L < w \rightarrow$ grensekostnad vil være høyere enn grenseproduktivet, slik at $\pi_L < 0 \rightarrow$ Isoprofitkurvene vil være fallende til høyre for L^D -kurven.

Denne kolonnen er
forbeholdt sensor
This column is for
external examiner

Figur 3: Bedriftens isoprofitkurver.

Ser at isoprofitkurvene har sine toppunkt på L^D -kurven, da er $\pi_0 = 0$. Jo lavere isoprofitkurvene ligger, jo høyere er ~~profit~~ profittnivået, da lavere kurver gir høyere sysselsetting til lavere lønn.

Denne kolonnen er
forbeholdt sensor

 This column is for
external examiner

Løsning av modeller:

Ser først på RTM-modellen som gir en Nash-forhandlingsløsning ved å maksimere hhv bedriftens og fagforeningens gevinst utover deres bruddpunkt vektet med relativt forhandlingsstyrke:

$$\text{Max}_w [(V(w, L) - \bar{V})^\lambda (\Pi(w, L) - \bar{\Pi})^{1-\lambda}]$$

$\bar{V}, \bar{\Pi}$; bruddpunkt - det partene får om det ikke blir enighet. For fagforening $\bar{V} = U(B)$.
 λ ; forhandlingsstyrke. Når $\lambda = 1$, har fagforeningen all forhandlingsmakt, dvs. at den er monopolistisk.

Siden ~~bedriften~~ det er bedriften som bestemmer sysselsettingen, må vi ta hensyn til at $L = L^D(w, A)$ under optimeringen. Tar i tillegg ln til produktet for å forenkle optimeringen:

$$\text{Max}_w \lambda \ln(V - \bar{V}) + (1 - \lambda) \ln(\Pi - \bar{\Pi})$$

↑ maksimerer mhp w , siden det er lønn det forhandles om

$$\text{Setter inn for } V = \frac{L^D}{N} U(w) + \left(1 - \frac{L^D}{N}\right) U(B)$$

$$\Pi = AF(L^D) - wL^D$$

$$\bar{\Pi} = \lambda \ln\left(\frac{L^D}{N} U(w) + \left(1 - \frac{L^D}{N}\right) U(B) - \bar{V}\right) + (1 - \lambda) \ln(AF(L^D) - wL^D - \bar{\Pi})$$

$$\frac{\partial \bar{\Pi}}{\partial w} = \frac{\lambda}{V - \bar{V}} \left(\frac{1}{N} U(w) L_w^D + \frac{L^D}{N} U'_w - \frac{1}{N} U(B) L_w^D \right) + \frac{1 - \lambda}{\Pi - \bar{\Pi}} (AF_L L_w^D - L^D - w L_w^D) = 0$$

$$\rightarrow \frac{\lambda}{V - \bar{V}} \cdot \frac{1}{N} \left((U(w) - U(B)) L_w^D + L^D U_w \right) + \frac{1 - \lambda}{\Pi - \bar{\Pi}} \left(\overbrace{(AF_L - w)}^{=0 \text{ når } L=L^D} L_w^D - L^D \right) = 0$$

→ Trekker $\frac{L^D}{w}$ utenfor parentesen i første ledd:

$$\frac{\lambda}{(V - \bar{V})N} \cdot \frac{L^D}{w} \left(\frac{wL^D}{L^D} \omega (U(w) - U(B)) + w U_w \right) = \frac{1 - \lambda}{\Pi - \bar{\Pi}} \cdot L$$

Denne kolonnen er forbeholdt sensor
This column is for external examiner

Har at $\frac{wL^D}{L^D} = -\varepsilon_D$, som er absoluttverdien av etterspørselselastisiteten.

$$\rightarrow \frac{\lambda L^D}{(V-\bar{V})Nw} (-\varepsilon_D(U(w)-U(B)) + wU'_w) = \frac{1-\lambda}{\pi-\bar{\pi}} L^D$$

$$\text{setter inn for } V-\bar{V} = \frac{L^D}{N} U(w) + \left(1 - \frac{L^D}{N}\right) U(B) - U(\bar{V})$$

$$= \frac{L^D}{N} (U(w) - U(B))$$

$$\pi = AF(L^D) - wL^D = Y - wL^D$$

$$\frac{\lambda L^D (-\varepsilon_D (U(w) - U(B)))}{Nw \frac{L^D}{N} (U(w) - U(B))} + \frac{\lambda L^D w U'_w}{Nw \frac{L^D}{N} (U(w) - U(B))} = \frac{(1-\lambda) L^D}{(Y - wL^D - \bar{\pi})}$$

$$\frac{\lambda(-\varepsilon_D)}{w} + \frac{\lambda U'_w}{U(w) - U(B)} = \frac{(1-\lambda) L^D}{(Y - wL^D - \bar{\pi})} \quad | \cdot \frac{1}{\lambda}$$

$$\frac{U'_w}{U(w) - U(B)} = \frac{(1-\lambda) L^D}{\lambda(Y - wL^D - \bar{\pi})} + \frac{\varepsilon_D}{w}$$

$$\text{OBS: } \frac{\varepsilon_D}{w} = -\frac{wL^D}{L^D w} = -\frac{L^D}{L^D w}$$

$$\frac{1}{U'_w} = \frac{1}{(1-\lambda) L^D} - \frac{1}{L^D w} \quad | \cdot \frac{1}{L^D}$$

$$\Rightarrow \frac{U(B) - U(w)}{L^D U'_w} = -\frac{1}{L^D w} + \frac{1}{(1-\lambda) L^D}$$

Fagforeningens
indifferenskurve

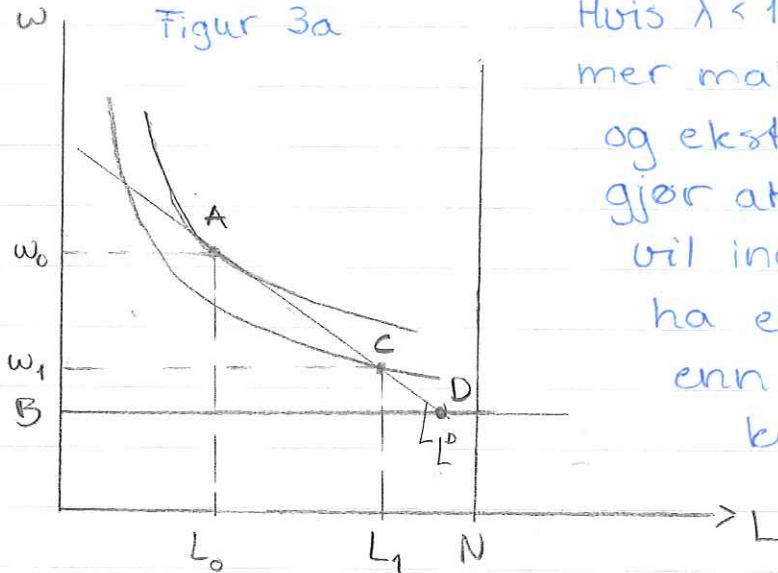
bedriftens
etterspørselskurve
etter arbeidskraft

Ekstraledd

Ser at i optimum skal helningen på indifferenskurven til fagforeningen være lik helningen på etterspørselskurven pluss et ekstraledd. Dette ekstraleddet avhenger av relativ forhandlingsmakt (λ). Hvis $\lambda=1$ er fagforeningen monopolist og har all forhandlingsmakt. Da blir ekstra-

Denne kolonnen er forbeholdt sensor
This column is for external examiner

leddet lik null og vi får optimum hvor indifferenskurven tangenter etterspørselskurven (A).

Hvis $\lambda < 1$, har bedriften mer makt i forhandlingene og ekstraleddet $\neq 0$. Dette gjør at i optimum så vil indifferenskurven ha en slakere helning enn etterspørselskurven, da havner vi f.eks. i pkt. C.

Ser at jo høyere forhandlingsmakt bedriften har (jo lavere λ), jo lengre ned på etterspørselskurven havner vi (jfr. isoprofittkurvene). Om bedriften har all forhandlingsmakt vil vi havne i pkt. D, med lavest mulig lønn (B) til høyest mulig sysselsetting.

Denne kolonnen er forbeholdt sensor
This column is for external examiner

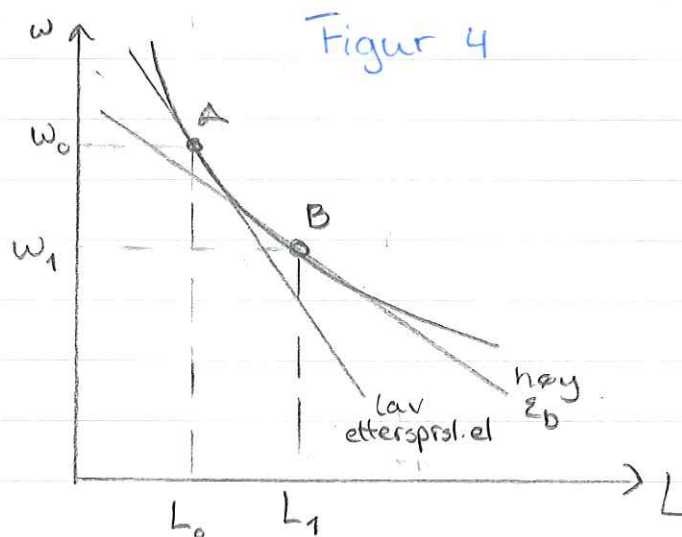
Hvordan lønn og sysselsetting blir i optimum, avhenger også av etterspørselstettheten til bedriften, ϵ_D .

Ser bort fra ekstraleddet, og skriver løsning som:

$$\frac{U(w) - U(B)}{L^D U_w} = -\frac{1}{L^D_w} \quad | \cdot \frac{L^D}{w}$$

$$\frac{U(w) - U(B)}{w U_w} = -\frac{L^D}{w L^D_w} = \frac{1}{\epsilon_D}$$

→ Hellingen på etterspørselskurven etter arbeidskraft. Jo mer inelastisk etterspørselen er, jo brattere er etterspørselskurven (lav $\epsilon_D \rightarrow$ brattere kurve):

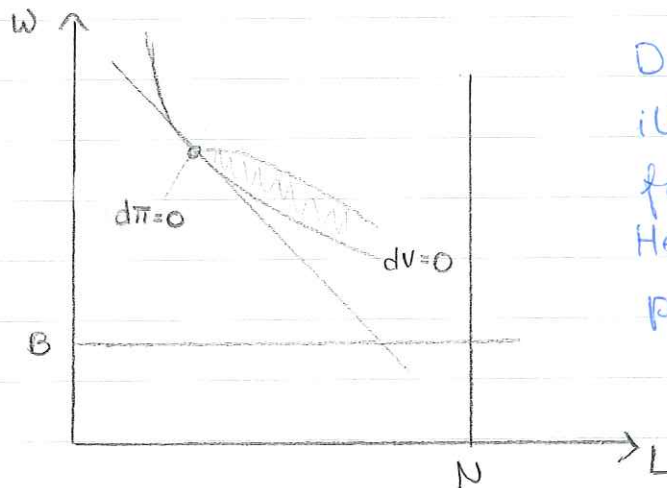

Ser at vi får høyere lønn og lavere sysselsetting når etterspørselstettheten er lavere.

(Etterspørsel. sier noe om hvor sterkt bedriften "reagerer" ved endringer i lønnskostnadene, høy el. \rightarrow vil ansette/etterspørre mer arb. kraft ved reduksjon i w , lav $\epsilon_D \rightarrow$ vil ikke endre etterspørsel mye som følge av lønnsreduksjoner)

Denne kolonnen er forbeholdt sensor
This column is for external examiner

RTM - modellen gir imidlertid ikke en pareto-optimal forhandlingsløsning. Tegner inn bedriftens isoprofitkurver Figur 3a \rightarrow 3b:

Det skraverte området illustrerer mulighet for Paretoforbedring: Her kan bedriften havne på en lavere isoprofitkurve og fagforeningen kan havne på en høyere indifferenskurve.

Dette bringer oss videre til modell 2: Effektive forhandlinger. Her forhandles det både om lønn og sysselsetting, dvs. at vi ikke lenger trenger å befinne oss på bedriftens etterspørselskurve.

Tar igjen utgangspunkt i \bar{L} , men skal nå maksimere mhp L og w , dessuten så er $L \neq L^D(w, A)$.

$$\bar{L} = \lambda \ln(V - \bar{V}) + (1 - \lambda) \ln(\pi - \bar{\pi})$$

$$\text{setter inn for } V - \bar{V} = \frac{L}{N} (U(w) - U(B))$$

$$\pi = AF(L) - wL$$

$$\bar{L}' = \lambda \ln\left(\frac{L}{N} (U(w) - U(B))\right) + (1 - \lambda) \ln(AF(L) - wL - \bar{\pi})$$

$$\frac{\partial \bar{L}}{\partial w} = \frac{\lambda}{V - \bar{V}} \cdot \frac{L}{N} U'_w + \frac{1 - \lambda}{\pi - \bar{\pi}} (-L) = 0 \quad (i)$$

Denne kolonnen er forbeholdt sensor
This column is for external examiner

$$\frac{\partial \bar{\Pi}}{\partial L} = \frac{\lambda}{v-v} \cdot \frac{1}{N} (U(w) - U(B)) + \frac{(1-\lambda)}{\pi-\bar{\pi}} (AF_L - w) = 0 \quad (\text{ii})$$

$\neq 0, \text{ da } L \neq L^D$

løser (i) for $\frac{\lambda}{v-v}$ og setter inn i (ii):

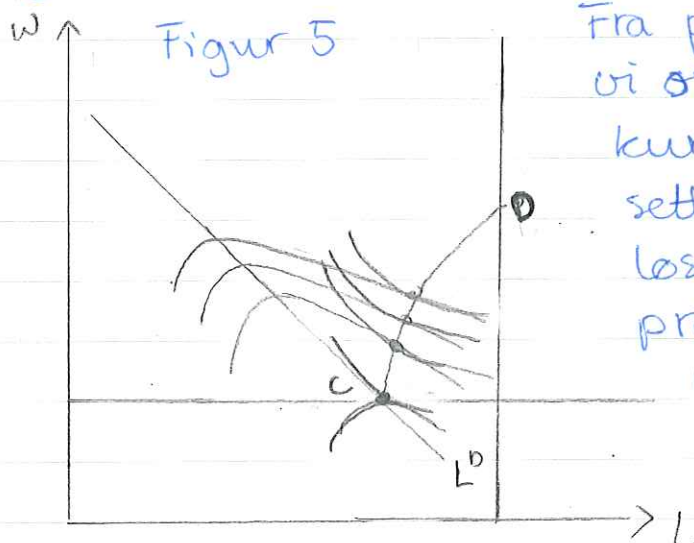
$$(i) \rightarrow \frac{\lambda}{v-v} = \frac{k(1-\lambda)}{\pi-\bar{\pi}} \cdot \frac{N}{k} \cdot \frac{1}{u'_w} = \frac{(1-\lambda)}{\pi-\bar{\pi}} \cdot \frac{N}{u'_w}$$

$$(ii) \rightarrow \frac{(1-\lambda)}{\pi-\bar{\pi}} \cdot \frac{N}{u'_w} \cdot \frac{1}{N} (U(w) - U(B)) + \frac{(1-\lambda)}{\pi-\bar{\pi}} (AF_L - w) = 0 \quad | \cdot \frac{\pi-\bar{\pi}}{1-\lambda}$$

$$(*) \rightarrow AF_L - w = \frac{-(U(w) - U(B))}{u'_w} \quad | \cdot \frac{1}{L}$$

$$\rightarrow \frac{AF_L - w}{L} = \frac{-(U(w) - U(B))}{L u'_w}$$

Optimal løsning ved effektive forhandlinger er at helning på isoprofittkurve skal være lik helning på indifferenskurve, altså at de to kurvene tangenter hverandre:

Fra pkt. C til D befinner vi oss på kontraktskurven, som er settet av paretooptimale løsninger (hvor isoprofitt- og indiff.-kurvene tangenter hverandre).

At kontraktskurven skal være stigende i lønn og sysselsetting, kan bekreftes ved å ta utg. pkt (*) $AF_L - w = \frac{-(U(w) - U(B))}{u'_w}$ og totaldifferensiere

Denne kolonnen er
forbeholdt sensor
This column is for
external examiner

denne:

$$AF_{LL} dL - dw = \frac{-(u_w u_w - u_{ww}(u(w) - u(B)))}{u_w^2} dw$$

$$AF_{LL} dL = \left(1 - \frac{u_w^2 - u_{ww}(u(w) - u(B))}{u_w^2}\right) dw$$

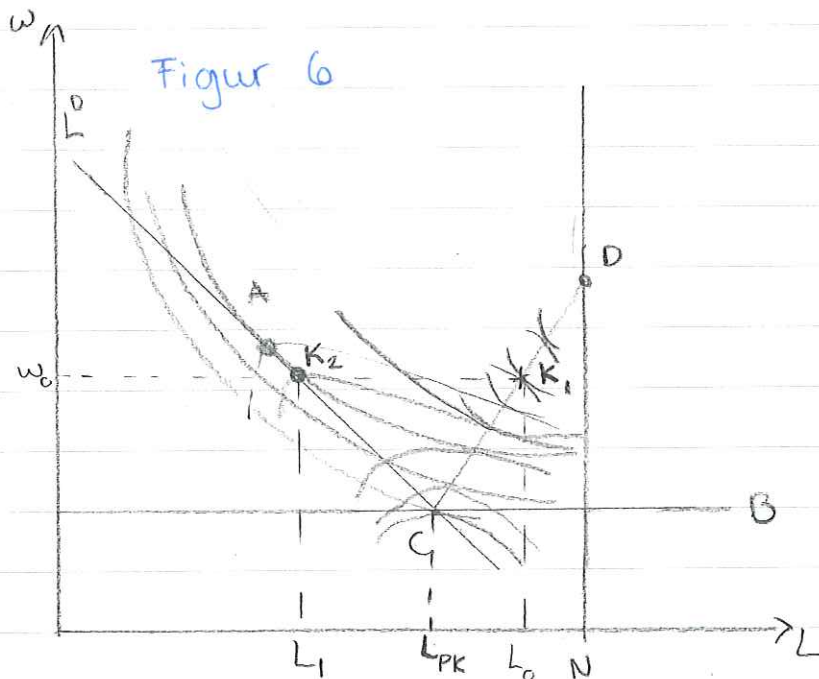
$$AF_{LL} dL = \frac{u_w^2 - u_w^2 + u_{ww}(u(w) - u(B))}{u_w^2} dw$$

$$\frac{dw}{dL} = \frac{AF_{LL}}{\frac{u_{ww}(u(w) - u(B))}{u_w^2}} > 0$$

pga $F_{LL} < 0$
 $u_{ww} < 0$
 $u(w) - u(B) > 0$
 $u_w^2 > 0$

Hvor på kontraktskurven vi befinner oss, vil avhenge av partenes relative forhandlingsmakt. Fagforeningen vil naturligvis ønske å sysselsette alle sine medlemmer, så jo mer makt fagforeningen har, jo nærmere pkt. D befinner vi oss (høyest mulig nyttekurve gitt $L \leq N$). Motsatt vil bedriften ønske å finne seg på lavest mulig isoprofittkurve, altså i pkt C (fordi lønn ikke kan være lavere enn B).

Denne kolonnen er forbeholdt sensor
This column is for external examiner

Ser at effektive forhandlinger ~~kan oppnå~~ ^{oppnår} høyere sysselsetting, men ikke nødvendigvis høyere lønn enn RTM-modellen. Et stort minus med modellen for effektive forhandlinger, er at den er ganske virkelighetsfjern. For det første er det lite sannsynlig at det i realiteten blir forhandlet om sysselsetting. Videre vil trolig bedriften ikke ~~følge~~ følge en evt "sysselsetningsavtale", da den har incentiver til å tilpasse seg på sin egen etterspørselskurve etter avtalen er inngått. Hvis de effektive forhandlingene har resultert i en avtale i pkt K_1 med $L=L_0$ og $w=w_0$, så vil bedriften ha incentiver til å ~~ikke~~ heller tilpasse seg i K_2 til gitt lønn w_0 , som maksimerer dens profitt med sysselsetting $L_1 < L_0$. Hvis vi sammenlikner en økonomi med og uten fagforeninger, så vil fagforeninger kunne føre til høyere lønn, men lavere sysselsetting.

Denne kolonnen er
forbeholdt sensor

This column is for
external examiner

i en økonomi med perfekt konkurranse, vil tilpassningen bli i pkt. C med lønn lik B og sysselsetting lik L_{PK} , uten fagforeninger. Med fagforeninger og utifra RTM-modellen, vil vi bevege oss oppover på etterspørselskurven, som gir høyere lønn, men lavere sysselsetting. Effektive forhandlinger ville gitt både høyere lønn og høyere sysselsetting, men som nevnt er ikke dette særlig realistisk.

Denne kolonnen er
forbeholdt sensor

This column is for
external examiner

Når det gjelder fagforeninger kan det være greit å skille mellom sentraliserte og desentraliserte fagforeninger, da dette sier noe om hvilke hensyn de tar når det forhandles (her: om lønn). Store sentraliserte fagforeninger, som vi ser i Norden, vil være mindre opptatt av lønn og mer opptatt av sysselsetting. Dette fordi at store fagforeninger med mange tusen medlemmer, vil ha stor effekt på utviklingen i ^(økonomien) samfunnet. En lønnsøkning gjør det vanskeligere for de medlemmene som ikke er i arbeid, da dette videre fører til inflasjon (som følge av økte lønnskostnader for bedriftene) og derav lavere etterspørsel etter arbeidskraft. Sentraliserte fagforeninger tar hensyn til dette, og en økonomi med sentraliserte fagforeninger vil derav gjerne ha lavere arbeidsledighet enn en økonomi med desentraliserte fagforeninger. Desentraliserte fagforeninger har ikke like stor innvirkning på økonomien, og vil derfor kunne presse på for høyere lønn uten å måtte ta hensyn til hva som skjer med resten av økonomien.

Vil også kort nevne hysterese, som går på at veien fram og tilbake ikke alltid er like lang. I dette tilfellet handler det om at når man først blir arbeidsledig, så vil en del velge å melde seg ut av fagforeningen, noe som fører til at de ikke blir tatt hensyn

Denne kolonnen er
forbeholdt sensor

This column is for
external examiner

til under forhandlinger. Dette gjør det enda
vanskeligere å komme seg tilbake i arbeid.